

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет математики та інформатики

Кафедра математичного та функціонального аналізу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Елементи теорії узагальнених функцій

Освітня програма Математика

Спеціальність 111 Математика

Галузь знань 11 Математика та статистика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №__ від __.__.20__ р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Загальні і фахові компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Елементи теорії узагальнених функцій
Рівень вищої освіти	Освітній рівень бакалавра, I-й рівень вищої освіти
Викладач (-і)	к.ф.-м.н., доцент Соломко Андрій Васильович
Контактний телефон викладача	тел. моб. 095-82-40-257, тел. роб. 0342-59-61-08
Е-mail викладача	andrii.solomko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Елементи теорії узагальнених функцій» є дисципліною з циклу професійної підготовки (вибіркові дисципліни за вибором студента) для спеціальності 111 Математика (освітня програма – Математика) факультету математики та інформатики, за якою вчаться студенти факультету освітнього рівня бакалавра денної форми навчання.</p> <p>Послідовність вивчення тем, розподіл матеріалу, методичні шляхи та організаційні форми навчання можуть бути змінені лектором за узгодженням з кафедрою та врахуванням предметних зв'язків із суміжними навчальними дисциплінами.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета:</p> <ul style="list-style-type: none"> – формування особистості студентів, розвиток їх інтелекту і здатності до логічного і алгоритмічного мислення; – ознайомлення з основними поняттями з теорії просторів основних та узагальнених функцій; – навчання студентів основних математичних методів в просторах узагальнених функцій; – ознайомлення з поняттями фундаментальних розв'язків операторів в просторах узагальнених функцій, операціями прямого добутку та згортки, перетворення Фур'є та Лапласа згорткових алгебр розподілів; – вміння застосовувати теорію узагальнених функцій до розв'язування звичайних диференціальних рівнянь та рівнянь з частинними похідними в просторах узагальнених функцій. <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – навчання студентів теоретичним основам і методам з теорії узагальнених функцій та застосуванню цих методів для розв'язування різноманітних задач теоретичного та практичного характеру. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні означення теорії узагальнених функцій; – основні дії в просторах узагальнених функцій; 	

- означення прямого добутку та згортки двох узагальнених функцій;
- умови існування згортки та поняття згорткової алгебри;
- визначення перетворення Фур'є швидкоспадаючих функцій та повільно зростаючих розподілів;
- властивості перетворення Фур'є узагальнених функцій повільного росту;
- означення фундаментального розв'язку оператора в просторі узагальнених функцій;
- перетворення Лапласа узагальнених функцій повільного росту;

вміти:

- шукати границі послідовностей основних та узагальнених функцій;
- виконувати основні дії в просторі узагальнених функцій;
- знаходити похідні довільного порядку узагальнених функцій;
- розв'язувати звичайні диференціальні рівняння, використовуючи теореми про існування і єдиність розв'язків в просторах узагальнених функцій;
- знаходити прямий добуток та згортку узагальнених функцій;
- шукати перетворення Фур'є основних та узагальнених функцій;
- застосовувати перетворення Фур'є до побудови фундаментальних розв'язків операторів.

4. Загальні і фахові компетентності

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями

СК-1. Здатність формулювати проблеми математично та в символній формі з метою спрощення їхнього аналізу й розв'язання.

СК-3. Здатність здійснювати міркування та виокремлювати ланцюжки міркувань у математичних доведеннях на базі аксіоматичного підходу, а також розташовувати їх у логічну послідовність, у тому числі відрізняти основні ідеї від деталей і технічних викладок.

СК-10. Здатність використовувати обчислювальні інструменти для чисельних і символних розрахунків.

5. Програмні результати навчання

РН-3. Знати принципи *modus ponens* (правило виведення логічних висловлювань) та *modus tollens* (доведення від супротивного) і використовувати умови, формулювання, висновки, доведення та наслідки математичних тверджень.

РН-10. Розв'язувати задачі придатними математичними методами, перевіряти умови виконання математичних тверджень, коректно переносити умови та твердження на нові класи об'єктів, знаходити й аналізувати відповідності між поставленою задачею й відомими моделями.

РН-16. Знати теоретичні основи і застосовувати методи топології, функціонального аналізу й теорії диференціальних рівнянь для дослідження динамічних систем.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
практичні	16
самостійна робота	60
Ознаки курсу	

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
VI	111 Математика	третій	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завда- ння, год	Вага оцінки	Термін виконан ня
Тема 1. Необхідність розширення множини функцій. Опис фізичних величин за допомогою узагальнених функцій. Простори основних $D(R)$ та узагальнених функцій $D'(R)$. Поняття регулярної та сингулярної узагальненої функції.	Лекція, Практичне заняття	[1], [4], [6], [10], [11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,02	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Теорема дю Буа-Реймонда. Збіжність в просторі узагальнених функцій. Теорема про повноту простору $D'(R)$. Основні дії в просторі узагальнених функцій. Диференціювання узагальнених функцій.	Лекція, Практичне заняття	[1], [4], [6], [10], [11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,01	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Простори основних та узагальнених функцій багатьох змінних. Узагальнення основних операцій над узагальненими функціями на n -вимірний випадок.	Лекція	[1], [4], [6], [10], [11]	Опрацювати лекційний матеріал	0,01	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Звичайні диференціальні рівняння та системи диференціальних рівнянь в просторі $D'(R)$. Теореми про існування розв'язків в $D'(R)$. Означення фундаментального розв'язку оператора $L\left(\frac{d}{dx}\right)$ в просторі $D'(R)$. Опис фундаментальних розв'язків лінійних однорідних диференціальних рівнянь в $D'(R)$.	Лекція, Практичне заняття	[1], [4], [6], [10], [11], [12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,01	До наступного заняття за розкладом

<p>Тема 5. Простір узагальнених функцій з компактними носіями $E'(R)$. Необхідна і достатня умова компактності носія узагальненої функції з простору $D'(R)$.</p>	<p>Лекція, Практичне заняття</p>	<p>[1], [4], [6], [10], [11]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>0,01</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 6. Прямий добуток узагальнених функцій. Основні властивості операції прямого добутку. Згортка локально інтегровних функцій. Умови існування згортки в просторі $D'(R)$. Основні властивості операції згортки. Регуляризація узагальненої функції. Застосування операції згортки для побудови фундаментальних розв'язків диференціальних рівня. Згорткова алгебра D'_+.</p>	<p>Лекція, Практичне заняття</p>	<p>[1], [4], [6], [10], [11]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>0,01</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 7. Простір швидкоспадаючих функцій $S(R)$ та простір узагальнених функцій повільного росту $S'(R)$. Перетворення Фур'є швидкоспадаючих функцій $S(R)$. Неперервність операції перетворення Фур'є. Властивості. Перетворення Фур'є узагальнених функцій повільного росту $S'(R)$. Властивості перетворення Фур'є узагальнених функцій повільного росту.</p>	<p>Лекція, Практичне заняття</p>	<p>[1], [4], [6], [10], [11]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>0,01</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 8. Застосування операції перетворення Фур'є для побудови фундаментального розв'язку лінійного однорідного диференціального рівняння n-го порядку. Застосування перетворення Фур'є для побудови фундаментальних розв'язків хвильового оператора, оператора теплопровідності та оператора Лапласа.</p>	<p>Лекція, Практичне заняття</p>	<p>[1], [4], [6], [10], [11], [12]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>0,02</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Контрольна робота №1</p>	<p>Контрольна робота</p>			<p>0,3</p>	<p>Згідно розкладу</p>

Колоквіум	Колоквіум		0,3	Згідно розкладу
Домашня контрольна робота	ДКР		0,3	Захист завдань
7. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бална – 100 балів протягом семестру (залік); “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>			
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує поточну контрольну роботу, здає колоквіум і домашню контрольну роботу протягом семестру, які в сумі складають залікову оцінку. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу.			
Практичні заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою Практичне заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів.			
Умови отримання залікової оцінки	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за контрольну роботу №1 (30 балів); – оцінка з колоквіуму (30 балів); – оцінка за домашні завдання (40 балів). 			
8. Політика курсу				
<ul style="list-style-type: none"> – самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); – посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, 				

відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

9. Рекомендована література

№ з/п	Автор (автори)	Назва	Видавництво, рік
Основна література			
1	Владимиров В.С.	Обобщенные функции в математической физике	М.: Наука, 1967.
2	Владимиров В.С. и др.	Многомерные тауберовы теоремы для обобщенных функций	М.: Наука, 1986.
3	Антосик П.	Теория обобщенных функций	М.: Мир, 1976.
4	Шилов Г.Е.	Математический анализ. Второй специальный курс	М.: Наука, 1965.
5	Шварц Лоран	Применение обобщенных функций к изучению элементарных частиц в релятивистской квантовой механике	М.: Изд-во Мир, 1964.
6	Городецький В.В., Нагнибіда М.І.	Узагальнені функції: теореми і задачі	К.: Інститут математики НАНУ, 1996. Ч.1-2.
7	Гельфанд І.М., Шилов Г.Е.	Обобщенные функции и действия над ними	М.: Физматлит, 1972.
Додаткова література			
8	Прудников А.П., Брычков Ю.А., Маричев О.И.	Интегралы и ряды. Специальные функции	М.: Наука, 1983.
9	Владимиров В.С.	Обобщенные функции и их применение	М.: Знание, 1990.
10	Колмогоров А.М., Фомін С.В.	Елементи теорії функцій і функціонального аналізу	К.: Вища школа, 1974.
11	Соломко А.В., Шарин С.В.	Елементи теорії узагальнених функцій	Івано-Франківськ: Голіней О.М., 2012.
12	Хермандер Л.	Анализ линейных дифференциальных операторов с частными производными. Теория распределений и анализ Фурье	М.: Мир, 1986. Т.1

Викладач _____ Соломко А.В.